

การพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
Developing Indicators of Being a Professional Learning Community
In Schools under the Office of Nakhon Phanom Primary
Education Service Area 2

อ้อมพร ชณะดิษฐ์¹ วณิกา ฉลากบาง² และ อภิสิทธิ์ สมศรีสุข³
Aomporn Chanadit,¹ Wannika Chalabang² and Apisit Somsrisuk³

Article History

Received : August 20, 2019

Revised : March 13, 2020

Accepted : March 19, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 และ 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการมี 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 508 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach เท่ากับ 0.98 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.42-0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า 1) การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 18 องค์ประกอบย่อย 73 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นด้านการทำงานเป็นทีม จำนวน 17 ตัวบ่งชี้ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ ด้านวัฒนธรรมองค์กร จำนวน 15 ตัวบ่งชี้ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและครู จำนวน 18 ตัวบ่งชี้ และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ 2) โมเดลโครงสร้างการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความสอดคล้องกัน โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) = 87.80 มีนัยสำคัญทางสถิติ df = 89, P-value = 0.52, χ^2 / df = 0.99, GFI = 0.98, AGFI = 0.96, RMSEA = 0.00, CN = 708.20

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Master's Student in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Assistant Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Lecturer, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อเรียงลำดับ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อยเป็นดังนี้ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและครู (.99) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก (.96) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (.95) ด้านวัฒนธรรมองค์กร (.95) ด้านการทำงานเป็นทีม (.91)

คำสำคัญ : ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ; ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ; ตัวบ่งชี้

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to develop indicators of being a professional learning community in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Education Service Area 2, and 2) to verify the goodness-of-fit between the developed indicators' structural model of being a professional learning community in schools and the empirical data. The study had 2 phases. Phase 1 – develop indicators of being a professional learning community in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Education Service Area 2 by analyzing the research papers and interviewing with experts to create conceptual framework and draft indicators. The content analysis approach was used in this phase. Phase 2 – examine structural validity of the model on indicators of being a professional learning community in schools. Data were collected from the sample group of 508 school administrators and teachers under the Office of Nakhon Phanom Primary Education Service Area 2 in academic year 2018 as selected by multi-stage random sampling. The tool employed in data collection was a 5-level rating scale questionnaire with the content validity indexes between 0.60 and 1.00, the entire reliability according to the Cronbach's alpha coefficient of 0.98, and discrimination power values between 0.42 and 0.98. Statistics used in data analysis were frequency, percent age, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation coefficient, and confirmatory factor analysis via computer package.

The results were as follows: 1) Being a professional learning community in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Education Service Area 2 comprised 5 main components, 18 sub-components and 73 indicators. It can be classified into 17 indicators of teamwork, 11 indicators of shared vision, 15 indicators of organizational culture, 18 indicators of school administrators and teachers' leadership, and 12 indicators of knowledge exchange between members. 2) The structural model of being a professional learning community in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Education Service Area 2 had a goodness-of-fit with the empirical data as confirmed by Chi-square value of 87.70 with statistical significance, $df = 89$, $P\text{-value} = 0.52$, $\chi^2 / df = 0.99$, $GFI = 0.98$, $AGFI = 0.96$, $RMSEA = 0.00$, $CN = 708.20$, which was in accordance with the set hypothesis. Factor loadings of each main component can be arranged in descending order as follows: leadership of school administrators and teachers (.99), knowledge exchange between members (.96), shared vision (.95), organizational culture (.95), and teamwork (.91).

Keywords : Professional Learning Community ; Professional Learning Community in Schools ; Indicator

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ให้ความสำคัญต่อการศึกษามีคุณภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพของ คนไทยโดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 54 กล่าวว่า “รัฐต้องดำเนินการ ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียน จนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ดังนั้น รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา

เข้ารับการศึกษาตามวาระหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการ ดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการใน ระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษา ทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (The Constitution

of the Kingdom of Thailand, 2017)

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรวมทั้งทางด้านสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ ดังนั้นการเรียนรู้ก็ควรเปลี่ยนตามสังคมเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายในอนาคต การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้ทันต่อสถานการณ์และมีคุณภาพ และเพื่อพัฒนาการศึกษาไทยไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ Dechakhupt (2016) กล่าวว่าการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาที่เน้นคนมีปัญญา เพราะปัญญาของคนจะช่วยในการพัฒนาชาติ การศึกษาในยุคนี้ควรใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้เน้นการศึกษาผ่านปวงชน เป็นการศึกษา ที่เน้นวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือและรวมพลัง การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง โรงเรียนต้องจัดการศึกษาอย่างมีมาตรฐาน พัฒนาทักษะการคิดเพื่อสร้างความรู้ ค้นหาความรู้จากแหล่งต่างๆ มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการเลือกและตัดสินใจในเรื่องต่างๆ อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ปัญหาการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่ผ่านมายังคงมีจุดอ่อนที่ต้องได้รับการพัฒนา เช่น ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (O-Net) ในเกือบทุกวิชา โดยเฉพาะในวิชาหลัก คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กต่ำกว่าเกณฑ์ วิธีการวัดและประเมินผล ทั้งหลักสูตร และผู้เรียน ยังไม่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน ครูไม่ครบชั้นก็เป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก จากสถานการณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงได้มีการนำการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเข้ามาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ของผู้บริหาร และครู และยังสามารถลดความโดดเดี่ยวในการจัดการเรียนการสอน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบกลุ่มสาระ สามารถสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในกลุ่มเครือข่ายของตนเอง โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูต่างโรงเรียน เพื่อสร้างองค์ความรู้และนำกลับไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ดังนั้นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาเป็นการกระตุ้นให้เกิดการวางแผน การลงมือปฏิบัติการ ประเมินผลร่วมกันของผู้บริหารและครู เพื่อมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ และเพิ่มพูนคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนให้เกิดขึ้น โดยอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของผู้บริหารและครู สอดคล้องกับแนวคิดของการสร้างสถานศึกษาให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เน้น

การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ โดยเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (Thacha, 2016)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จึงมีความสนใจพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน เพราะการพัฒนาตัวบ่งชี้บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวมอย่างกว้างๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้ (Taveechot, 2018 ; อ้างอิงมาจาก Wirachai 2008) เพื่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน และเป็นฐานการพัฒนาไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้เพื่อบ่งชี้และพัฒนาแนวทางในการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

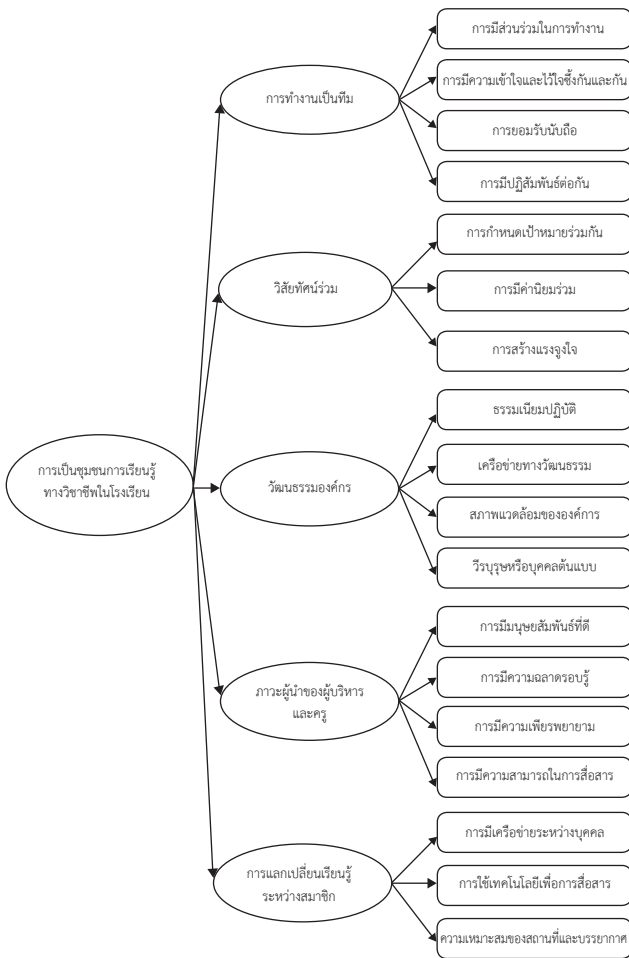
1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

ตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน จากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น Sompong (2015) Warayu (2015) Sompong (2015 ; อ้างอิงมาจาก DuFour & Eaker, 1998) Thacha (2016; อ้างอิงมาจาก Hord, 1997) นำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน 5 องค์ประกอบหลัก 18 องค์ประกอบย่อย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

อักษรย่อที่ใช้แทนองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย

CLPS แทน การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน

TEAM แทน ด้านการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย

TEAM1 แทน การมีส่วนร่วมในการทำงาน

TEAM2 แทน การมีความเข้าใจและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

TEAM3 แทน การยอมรับนับถือ

TEAM4 แทน การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

VISS แทน ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ประกอบด้วย

3 องค์ประกอบย่อย

VISS1 แทน การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

VISS2 แทน การมีค่านิยมร่วม

VISS3 แทน การสร้างแรงจูงใจ

CULT แทน ด้านวัฒนธรรมองค์กร ประกอบด้วย

4 องค์ประกอบย่อย

CULT1 แทน ธรรมเนียมปฏิบัติ

CULT2 แทน เครือข่ายทางวัฒนธรรม

CULT3 แทน สภาพแวดล้อมของ

CULT4 แทน วิบุรุษหรือบุคคลต้นแบบ

LEAD แทน ภาวะผู้นำของผู้บริหารและครู ประกอบด้วย

4 องค์ประกอบย่อย

LEAD1 แทน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

LEAD2 แทน การมีความฉลาดรอบรู้

LEAD3 แทน การมีความเพียรพยายาม

LEAD4 แทน การมีความสามารถในการสื่อสาร

EXCH แทน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง

สมาชิก ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย

EXCH1 แทน การมีเครือข่ายระหว่างบุคคล

EXCH2 แทน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการ

EXCH3 แทน ความเหมาะสมของสถานที่และ

บรรยากาศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประกอบด้วย การศึกษาแนวคิดทฤษฎีและวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นโดยใช้แบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน คัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวอย่างในการจัดการศึกษาโดยใช้เกณฑ์ในการเลือก 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น 2) อาจารย์มหาวิทยาลัยดีเด่น 3) ครูดีเด่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,151 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2561 การกำหนดขนาดของ กลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ยึดแนวคิดของ Comrey & Lee (1992 จาก Punsritum, 2016) ที่ได้เสนอแนะขนาดกลุ่มตัวอย่าง ว่าถ้าจำนวน กลุ่มตัวอย่าง 500 คน ถือว่ามีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ที่มาก งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 508 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Likert's Scale แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษาสูงสุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค เท่ากับ 0.98 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.42-0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม 2562 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในรอบแรกได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 398 ชุด ผู้วิจัยจึงดำเนินการติดตามด้วยตนเองจนได้แบบสอบถาม กลับคืนมาครบ จำนวน 508 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ความถี่และร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของ ตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน โดยการ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรและความโด่ง เพื่อดูลักษณะการแจกแจงของข้อมูล

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ โดยค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความ สอดคล้องของตัวบ่งชี้ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรม LISREL

สรุปผลการวิจัย

1. การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 18 องค์ประกอบย่อย 73 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น 1) ด้านการทำงานเป็นทีม จำนวน 17 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านวัฒนธรรมองค์การ จำนวน 15 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและครู จำนวน 18 ตัวบ่งชี้ และ 5) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้

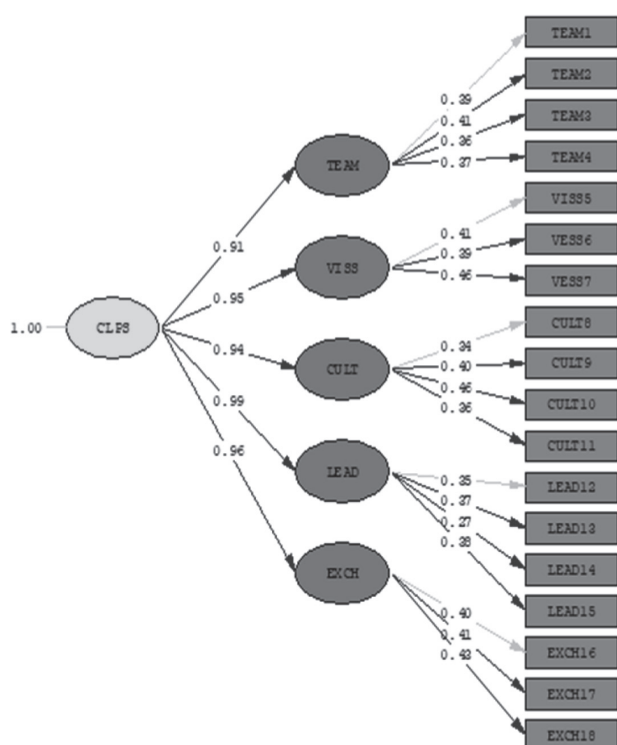
ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ b(SE)	สัมประสิทธิ์ การ พยากรณ์ (R ²)	สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ ประกอบ (FS)	ความคลาด เคลื่อนของ ตัวบ่งชี้ (e)
อันดับแรก				
TEAM1	0.39**	0.50	0.29	0.15
TEAM2	0.41**(0.02)	0.61	0.42	0.10
TEAM3	0.36**(0.03)	0.50	0.20	0.13
TEAM4	0.37**(0.03)	0.53	0.35	0.12
VISS1	0.41**	0.55	0.32	0.14
VISS2	0.39**(0.02)	0.66	0.45	0.08
VISS3	0.46**(0.03)	0.60	0.37	0.14
CULT1	0.34**	0.49	0.22	0.12
CULT2	0.40**(0.02)	0.54	0.30	0.14
CULT3	0.46**(0.03)	0.65	0.46	0.11
CULT4	0.36**(0.02)	0.57	0.40	0.10
LEAD1	0.35**	0.59	0.22	0.09
LEAD2	0.37**(0.02)	0.54	0.17	0.12
LEAD3	0.27**(0.02)	0.51	0.28	0.07
LEAD4	0.38**(0.02)	0.63	0.28	0.09
EXCH1	0.40**	0.66	0.40	0.08
EXCH2	0.41**(0.02)	0.62	0.26	0.10
EXCH3	0.43**(0.02)	0.63	0.34	0.11

Chi - Square = 87.80, df = 89, P - value = 0.52,

GFI = 0.98, AGFI = 0.96, RMSEA = 0.00

2. โมเดลโครงสร้างการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความสอดคล้องกัน โดยมีค่าไค - สแควร์ (Chi-Square : χ^2) เท่ากับ 87.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 89 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ 0.52 ค่า χ^2 / df เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.96 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.00 ค่าดัชนีแสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับ (CN) เท่ากับ 708.20 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยเป็นดังนี้ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและครู (.99) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก (.96) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (.95) ด้านวัฒนธรรมองค์กร (.94) และ ด้านการทำงานเป็นทีม (.91) ดังตารางที่ 1 และภาพที่ 2

Chi - Square = 87.80, df = 89, P - value = .52,

RMSEA = .00

ภาพที่ 2 โมเดลโครงสร้างการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

อภิปรายผลการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่าตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกตัวมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ คือค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 เพื่อคัดสรรกำหนดไว้ในโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างแสดงให้เห็นว่า 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและครู และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย ผ่านการวิเคราะห์เอกสารและสังเคราะห์ตามหลักการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ทั้งนี้ เพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการหลายขั้นตอนเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน เช่น การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำผลการสัมภาษณ์มาร่างตัวบ่งชี้และสร้างแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 แล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.98 จึงถือว่าตัวบ่งชี้ใช้ได้ทุกตัว นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้ตามขั้นตอนของ (Wiratchai, 2008) ซึ่งมี 6 ขั้นตอนคือ ขั้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ การนิยามตัวบ่งชี้ การรวบรวมข้อมูล การสร้างตัวบ่งชี้ การตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ และการนำเสนอรายงาน

2. โมเดลตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความสำคัญทางสถิติทุกค่า สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า ทั้ง 5 องค์ประกอบ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีข้ออภิปรายแต่ละองค์ประกอบตามค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและครู (LEAD) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.99 เป็นการแสดงพฤติกรรมด้านการเป็นผู้นำที่ดีที่จะต้องมีความวิสัยทัศน์กว้างไกล มีปฏิภาณไหวพริบในการทำงาน

มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ สามารถใช้ความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาต่างๆ เสียสละเวลารับฟังปัญหาของครูในด้านการปฏิบัติงานพร้อมทั้งให้คำแนะนำและให้การช่วยเหลือที่ดี 2) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก (EXCH) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.96 เป็นการแสดงพฤติกรรมการรวมกลุ่มในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว จัดสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อส่งเสริมต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างบรรยากาศแบบเป็นกันเองให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 3) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (VISS) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.95 เป็นการแสดงพฤติกรรมการวางแผนกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานให้ไปในทิศทางเดียวกัน มีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน มีค่านิยมและความเชื่อเหมือนกันในการปฏิบัติงาน กระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถโดยการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่กัน 4) ด้านวัฒนธรรมองค์กร (CULT) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.94 เป็นการแสดงพฤติกรรมของคนในองค์กร ด้านการยึดถือและปฏิบัติตามธรรมเนียมหรือประเพณีของโรงเรียน สนับสนุนให้บุคลากรเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน กระตุ้นให้เกิดความร่วมมืออย่างยั่งยืนในองค์กรและสร้างความยึดมั่นผูกพันของบุคลากรในโรงเรียน 5) ด้านการทำงานเป็นทีม (TEAM) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.91 เป็นการแสดงพฤติกรรมด้านการทำงานร่วมกัน วิเคราะห์แผนการทำงานโดยการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของครู การให้ความช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน เคารพในบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ยอมรับความสามารถและความแตกต่างของกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chukampaeng (2017) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่สร้างการเปลี่ยนแปลง และเห็นผลที่ยั่งยืนในโรงเรียน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานร่วมกันด้วยสัมพันธ์ที่ดี โดยมีค่านิยมที่นักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ นอกจากผลที่เกิดขึ้นจะส่งผลที่ดีต่อนักเรียนแล้ว ยังช่วยทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งและสามารถทำงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ Rase (2017) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและครูมีความสำคัญและมีความจำเป็น ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นโดยเพื่อนร่วมงานมีความเต็มใจ พึงพอใจ และขณะเดียวกันก็ได้ผลงานที่มีความถูกต้อง ในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและนำความสำเร็จความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมาสู่โรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ทั้ง 73 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้สำคัญและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตลอดจนมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ดังนั้นหน่วยงานและสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาค่านึงถึงความสำคัญองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ตามลำดับ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและครู 2) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก 3) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ในการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมตามที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนต่อไป

2. ควรนำผลการวิจัยตัวบ่งชี้ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนไปใช้วางแผนการอบรมเพื่อพัฒนาให้เห็นความสำคัญของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดหรือแบบประเมินโดยยึดตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือผู้บริหารโรงเรียนใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ต่อไป

2. ควรทำการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้างตัวบ่งชี้พัฒนาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ดังสมการ $CLPS = 0.99(\text{ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและครู}) + 0.96(\text{ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก}) + 0.95(\text{ด้านวิสัยทัศน์ร่วม}) + 0.94(\text{ด้านวัฒนธรรมองค์กร}) + 0.91(\text{ด้านการทำงานเป็นทีม})$

3. หน่วยงานต้นสังกัดควรนำองค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบ ที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปสร้างโปรแกรมพัฒนาครูการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาต่อไป

References

- Chukampaeng, C. (2017). Chumchon hæng kân rianrû khōng khru [Professional Learning Community] *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*. 23(2),5.
- Dechakhupt, P. (2016). *Kānchatkān rianrû nai satawat thî yisip'et* [Learning management in the 21st century]. 2nd Ed. Bangkok : Printing Chulalongkorn University.
- Punsritum, K. (2016). *Itthiphon khōng patchai dān khwām yutman phukphan nai ngān khwām phukphan to'ōngkān læ khwāmphungphōchai nai ngān thî song phontā'ō khwāmtangchai lā'ōk khōng phanakngān ratwisāhakit hæng nung* [Effects of job engagement, organizational commitment, job satisfaction on turnover intentions in employees of a state enterprise (Unpublished master's thesis)]. PathumThani : Thammasat University, PathumThani, Thailand.
- Rase, S. (2017). *Phāwa phū nam khōng phubōrihān rōngriān nai 'amphæ thung yāng dæng sangkat samnakngān khēt phunthî kānsuksā prathom suksā pattānī khēt sām* [School Administrators Leadership in Thungyangdaeng District under Pattani Primary Educational Service Area Office 3 (Unpublished master's thesis)]. Yala Rajabhat University, Yala , Thailand.
- Sompong, S. (2015). *Kānphatthana rūpbæp kānsāng chumchon kân rianrû thāng wichāchīp khru nai rōngriān prathom suksā* [The development of a model for creating a professional learning community for teachers in elementary schools (Unpublished master's thesis)]. Mahasarakham university, Mahasarakham, Thailand.
- Taveechot, J. (2018). *Kānphatthana tuā bong chī phāwa phū nam kānchatkān rianrû khōng khru nai rōngriān sangkat samnakngān khēt phunthî kānsuksā matthayommasuksā khēt yisipsōng* [The Development of Instructional Leadership Indicators of Teachers in Schools under The Secondary Educational Service Area Office 22 (Unpublished master's thesis)]. Sakon Nakhon : Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon, Thailand.
- Thacha, W. (2016). *Kānphatthana ilœn ning phūa chumchon kân rianrû thāng wichāchīp : kōrānī kānwichai choēng patibatkān bæp mī suān rūām nai mahawitthayalai maha makut rat witthayalai witthayakhet Isan* [E-Learning Development to be a Professional Learning Community in Mahamakut Buddhist university, Isan Campus : Participatory Action Research (Unpublished master's thesis)]. Mahamakut Buddhist university. Khon Kaen, Thailand.
- The Constitution of the Kingdom of Thailand, (2017). Ratchakitchanubeksa [Royal Thai Government Gazette]. 134(40A),14.
- Warayu, W. (2015). *Kānphatthana chumchon kân rianrû thāng wichāchīp khōng rōngriān bān dōnmun (suwansāratbamrung) dōi kân thiāpkhiāng samatthana kap rōngriān lam plaī mā phatthana* [The Development of Professional Learning Community of Donmoon School (Suwannasa-Rajbamrung) by using Benchmarking with Lamplaimatpattana School (Unpublished master's thesis)]. Phitsanulok : Naresuan University, Phitsanulok, Thailand.